

Οι φοιτητικές εκλογές και η ανάγκη ενός σοκ

Αναζητώντας μια αναγεννητική προσπάθεια στους χώρους της νεολαίας

Η ρθε και φέτος, μετά από αναβολή μιας εβδομάδας λόγω της γενικής απεργίας, η ώρα των φοιτητικών εκλογών, την Τετάρτη 24 Μαΐου. Ακολουθώντας την τάση των τελευταίων χρόνων, η όλη διαδικασία αφορά όλο και λιγότερο τον κόσμο των ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας. Ο φοιτητικός συνδικαλισμός προσπαθεί να αντλήσει το χαμένο του νόημα ανακυκλώνοντας τις ίδιες συμπεριφορές, τις ίδιες μορφές, τα ίδια περιεχόμενα. Αδιαφορεί, ή ακόμα και εμποδίζει, να ανοίξει η συζήτηση για τα ουσιαστικά ζητήματα που θα μπορούσαν να ξανακάνουν την νεολαία μια ζωντανή κοινωνική δύναμη.

Το 67% των νέων στη χώρα μας, σύμφωνα με πρόσφατη πανευρωπαϊκή έρευνα, δηλώνει διατεθειμένο να συμμετάσχει σε μια εξέγερση εναντίον της κυβέρνησης. *Η οργή είναι διάχυτη γύρω μας, αλλά μοιάζει ανίκανη να εκφραστεί.* Με τι θα μπορούσαμε να αντικαταστήσουμε το σάπιο πολιτικό σύστημα; Ποιες μορφές συμμετοχής και πραγματικής δημοκρατίας θα μπορούσαν να «εφευρεθούν» απ' τη γενιά μας και να της δώσουν διέξοδο; Πώς θα μπορούσε να αξιοποιηθεί η συσσωρευμένη γνώση και τεχνογνωσία μας, ώστε να φτιαχτεί ένα *νέο παραγωγικό μοντέλο* στη χώρα που θα βασίζεται στη δημιουργία και όχι τον παρασιτισμό, στη συνεργασία και όχι στον ανταγωνισμό, στην ενεργοποίηση του ανθρώπινου κεφάλαιου και όχι στην αναμονή για «επενδυτές», ευρωπαϊκά κονδύλια κ.ά. που έχουν συμβάλει στην αποδιάρθρωση της παραγωγής;

Τι ρόλο θα μπορούσαν να παίξουν *οι νέοι του εξωτερικού*; Οι πάνω από 400 χιλιάδες νέοι μετανάστες των χρόνων των μνημονίων θα μπορούσαν από πληγή για την χώρα να μετατραπούν σε πλεονέκτημα. Να συμβάλουν

με τις γνώσεις τους και τις εμπειρίες που έχουν μαζέψει εκεί που βρίσκονται. Να μη γίνει η φυγή τους ξερίζωμα, και από κοινού να δουλέψουμε ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις επιστροφής αυτού του πολύτιμου δυναμικού.

Τι στάση κρατάμε απέναντι στον κίνδυνο πολέμου; Κάνουμε πως δεν υπάρχει, ξορκίζοντας το κακό ή αντικρίζουμε κατάματα τα δεδομένα και παίρνουμε τα μέτρα μας; Η υπόθεση της ασφάλειας και της ειρήνης στην περιοχή μας είναι πολύ σημαντική για να την αφήσουμε στους ΝΑΤΟϊκούς «προστάτες» μας και τον υπηρέτη τους Πάνο Καμμένο. Πώς θα μπορούσε η πολιτιστική δημιουργία να γίνει ο συνεκτικός ιστός στην κατακερματισμένη κοινωνία μας; Γιατί παρά τη μαυρίλα, τα τελευταία χρόνια, οι νέοι άνθρωποι βρίσκουν τρόπους να εκφράσουν τις ανησυχίες τους. Πατώντας στο έδαφος της κρίσης, στο υπέδαφος της μεγάλης πολιτιστικής μας παράδοσης, και με τις κεραίες ανοιχτές σε όλο τον κόσμο, μέσω της γλώσσας του πολιτισμού, μαθαίνουμε να επικοινωνούμε και να δημιουργούμε από κοινού.

Αυτά και άλλα πολλά θα μπορούσαν να είναι τα περιεχόμενα μιας αναγεννητικής προσπάθειας μέσα στις Σχολές αλλά και ευρύτερα στους χώρους νεολαίας. Έχουμε ανάγκη ένα σοκ, που θα ξεμπλοκάρει τα σημερινά αδιέξοδα και την αδράνεια και θα αμφισβητήσει όλα όσα σήμερα μας επιβάλλονται ως μονόδρομος. Ανεξάρτητα, λοιπόν, από τη στάση που θα κρατήσει ο καθένας, ας φροντίσουμε να ανοίξουν οι απαραίτητες συζητήσεις ώστε να χαραχτούν οι εναλλακτικές και οι διέξοδοι από την κατάσταση στην οποία βρισκόμαστε.

Αλέξης Θεοδωρίδης,
φοιτητής στο Πολυτεχνείο Κρήτης, Χανιά

Ζητήματα παιδείας

Το ψέμα ως συστατικό της πολιτικής – και στην εκπαίδευση!

■ της Γιάννας Παννουλοπούλου*

Για μια κυβέρνηση που μετέτρεψε το «όχι» του δημοψηφίσματος του 2015 σε «ναι», για μια κυβέρνηση που θεωρεί «περήφανη διαπραγμάτευση» την πλήρη υποταγή στα κελεύσματα των δανειστών, το να βαφτίζει αυξήσεις στους μισθούς των πανεπιστημιακών τις μειώσεις (έστω και μικρές συγκριτικά με άλλα μισθολόγια ή με τις συντάξεις) είναι απλό παιδί. Είναι σοβαρότερο, όμως, να παίζει με τις ελπίδες των νέων ανθρώπων και των οικογενειών τους τάζοντας κατάργηση των εξετάσεων για την Τριτοβάθμια εκπαίδευση ή ίδια κυβέρνηση που πριν λίγες εβδομάδες μείωσε τους εισακτέους στις πανεπιστημιακές σχολές υψηλής ζήτησης και υψηλού κύρους –και μάλιστα η μείωση θα είναι διπλάσια την επόμενη χρονιά.

Το ερώτημα που πραγματικά τίθεται δεν είναι γιατί οι αριστεροί διαχειριστές έχουν περισσότερη ανάγκη το ψέμα, αλλά γιατί αυτή η συστατική στρέβλωση της πραγματικότητας στον κυβερνητικό λόγο γίνεται ανεκτή. Γιατί ο χαρακτηρισμός «ψεύτες» εκφέρεται μόνο από τους λεγόμενους «απλούς», «καθημερινούς» ανθρώπους και όχι από τους διανοούμενους, τους εκπαιδευτικούς, τους δημοσιολόγους. Υπάρχει, μήπως, κανείς από όσους ζούμε στους χώρους της εκπαίδευσης που να πιστεύει ότι το μείζον θέμα σήμερα στην ελληνική εκπαίδευση είναι η αλλαγή των βιβλίων του όποιου μαθήματος; Υπάρχει κανείς από όσους ζούμε και δουλεύουμε στη δημόσια εκπαίδευση –και όχι στα προστατευμένα σχολεία των διαφόρων ιδρυμάτων και Εταιρειών– που δεν θεωρεί ότι το μείζον πρόβλημα σήμερα είναι η έλλειψη των πόρων, η ανυπαρξία διορισμών, η κατάρρευση των υποδομών; Νομίζω ότι ανεξάρτητα από το ποιες πολιτικές επιλογές κάνουν οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων, δύσκολα θα διαφωνούσαν με την παραπάνω διαπίστωση.

Κι όμως δεν εκπορεύεται από τους χώρους της εκπαίδευσης συγκροτημένος και τεκμηριωμένος λόγος καταγγελίας της συνειδητής εξαπάτησης των νέων και των εργαζόμενων στην εκπαίδευση. Οι αιτίες για αυτήν την έλλειψη είναι πολλές και όχι τόσο εύκολα ανιχνεύσιμες. Σχετίζονται με το βάθος της κρίσης, με τον κοινωνικό ρόλο των διανοούμενων στη χώρα, με την κυριαρχία της αριστεράς στους συνδικαλιστικούς χώρους της εκπαίδευσης τα τελευταία 40 χρόνια και με αρκετούς άλλους παράγοντες. Όταν κανείς για να διαχωριστεί από την κυβέρνηση υποχρεώνεται στη χρήση των εισαγωγικών και την προσδιορίζει ως «αριστερή» έναντι της άνευ εισαγωγικών δικής του αριστερής ταυτότητας, είναι κατανοητό ότι δεν είναι εύκολο να περάσει και σε διαχωρισμούς που ενέχουν και ηθικές κρίσεις. Άλλωστε οι ηθικές κρίσεις τείνουν να ταυτιστούν με την ηθικολογία στη σύγχρονη πραγματικότητα και αυτό είναι ήδη πολύ ανησυχητικό.

Όπως και στο προηγούμενο σημείωμα της στήλης, υποχρεώνομαι να παραπέμψω στον Δημήτρη Γληνό, αυτή τη φορά σε μια επιστολή προς τον αδερφό του (30 Δεκέμβρη 1938, από την Σαντορίνη όπου ήταν εξόριστος): «Σε λίγες μέρες μπαίνω στον τριακοστό μήνα της εξορίας μου... Θυσιάστηκα για το καλό των

άλλων και απάνω σ' αυτή τη θυσία στηρίχτηκε το καλό που γίνεται, όσο γίνεται... Τον ηθικό θάνατο δεν έχω το δικαίωμα να δώσω στον εαυτό μου, πολύ λιγότερο παρ' όσο έχω δικαίωμα να δώσω στον εαυτό μου το φυσικό θάνατο... Μα ας βγούμε από τον κύκλο αυτών των θλιβερών στοχασμών, όπου με τράβηξε η μοναξιά τις μέρες τούτες της γενικής χαράς. Ιδιαίτερα μ' ευχαρίστησε η εγκύκλιο για τη διδασκαλία της δημοτικής γλώσσας στα σχολιά και ο καταρτισμός της επιτροπής για τη σύνταξη της γραμματικής. Να λοιπόν που και η σπουδαιότερη πράξη της ζωής μου, η εισαγωγή της δημοτικής γλώσσας στα σχολιά, δεν πήγε ολότελα χαμένη. Ποιος ξαίρει λοιπόν, ποιος μπορεί να πει πώς θα είνε ολότελα χαμένη και η

τορινή θυσία μου; Κι αν σβήσει τα' όνομά μου και δεν το προφέρει κανείς και αν πεθάνω στην εξορία αποδιωγμένος, δυστυχημένος και λησμονημένος, η θυσία δεν θα είνε ολότελα μάταιη» (ορθογραφία του συγγραφέα).

Ποια η σχέση –θα σκεφτεί ο αναγνώστης– του αποσπάσματος με τα ερωτήματα που τέθηκαν παραπάνω; Μία και καθοριστική: αν δεν δούμε με όρους ηθικής το σημερινό μας λόγο και κυρίως τη σημερινή μας πράξη, δεν θα μας ενοχλεί καν το ψέμα. Το απόσπασμα από την επιστολή του Γληνού είναι ακόμα πιο συγκλονιστικό γιατί μιλά για τη θυσία, ενώ ταυτόχρονα και αντιπηρικά, όπως ο κάθε άνθρωπος κάνει «θλιβερούς στοχασμούς», καθώς τις γιορτινές μέρες των Χριστουγέννων είναι μόνος, εξόριστος στο νησί που «φυσάει ένας φοβερός σιρόκος, που κοντεύει να πάρει και το σπίτι και μένα μαζί». Κι όμως καταλήγει: «ο άνθρωπος αντικρίζει τις δυσκολίες της ζωής του και τις πιο μεγαλύτερες μ' ένα απόθεμα από ηθικές δυνάμεις, που έχει μέσα του». Μάλλον στο απόθεμα ηθικών δυνάμεων θα πρέπει να αναζητήσουμε τις αιτίες για την αφωνία των σύγχρονων διανοούμενων ενώπιον του προφανούς ψέματος.

* Η Γιάννα Παννουλοπούλου είναι πανεπιστημιακός (ΕΚΠΑ)

Έχουμε ανάγκη ένα σοκ, που θα ξεμπλοκάρει τα σημερινά αδιέξοδα και την αδράνεια και θα αμφισβητήσει όλα όσα σήμερα μας επιβάλλονται ως μονόδρομος. Ας φροντίσουμε να ανοίξουν οι απαραίτητες συζητήσεις ώστε να χαραχτούν οι εναλλακτικές και οι διέξοδοι από την κατάσταση στην οποία βρισκόμαστε